

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/1381

KARAR NO : 1983/222

Mahkemesince görevli yargı yeri belirtilildikten sonra, yeniden görevsizlik kararı verilmesi halinde bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Hasan Hüseyin Yıldırım ve arkadaşları

O L A Y : Sanıkların yönetici olarak görev aldıkları (Seyyar satıcılar Da-

yanışma ve Yardımlaşma Derneği) adına 22.9.1976 gününde yayınladıkları (Seyyar satıcılar kadeş) başlıklı bildiri ile milli duyguları zayıflatmak veya yok etmek için propoganda yaptıkları ve Dernekler Yasası'na aykırı davranışta bulunulduğu iddiası ile TCK.nun 142/3 ve 1630 sayılı Dernekler Yasası'nın 35. ve 65/2.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle, İstanbul C.Savcılığı'na haklarında kamu davası açılmıştır.

İstanbul 2.Ağır Ceza Mahkemesi: 4.7.1979 gününde, Esas 1977/261, Karar 1979/202 sayılı ile; Anayasa Mahkemesi'nin 20.3.1979 günlü, 1979/4-16 sayılı kararını neden göstererek görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi: 6.10.1980 gününde 1980/570 esas sayılı ile; suçun 1402 sayılı yasa'nın değişik 13/a maddesinde belirlenen ü aylık süreden daha önce işlenmiş olduğu ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalarla bağlantısı bulunmadığı bu nedenle, davada İstanbul 2.Ağır Ceza Mahkemesinin görevli olduğu kanısına vararak görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı yasa'nın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmasına karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 22.12.1980 gününde, 1980/646-629 sayılı ile suçun, MGK.nin 7 numaralı kararının 4.maddesi kapsamına girdiği, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu ve 1402 sayılı yasa'nın 2301 sayılı yasa ile değişik 13/a maddesinde belirlenen süre dışında işlenmesine karşın sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu cumhuriyete, vatanın ve ulusun bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına yönelik olarak işlenen suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantısı açık olduğundan davanın aynı yasa'nın 13/b maddesi hükmü uyarınca Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesi ile başvurunun reddine karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi: 27.8.1981 gününde, Esas 1980/570, Karar 1981/812 sayılı ile; Uyuşmazlık Mahkemesi'ne yapılan başvurunun ticari bir karar mahiyetinde bulunduğu ve 1402 sayılı yasa'nın 2301 sayılı yasa ile

ğışık 13/a-b maddesindeki koşullar gerçekleşmediğinden bahisle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Ali Suat Erkoç, Yaşar Çiftçioğlu, Osman Kayacan ve Ergun Argon'un katılmaları ile yaptığı 9.5.1983 günlü toplantıda; geçici raportör Hâkim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği göküşülüp düşünülür:

Adli Yargı'nın görevsizlik kararı üzerine dosyayı alan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur. Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünde de davada Askeri Yargı yerinin görevli olduğu saptanarak sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilip görev konusu kesin olarak çözümlenmiştir.

Bir yargı mercininin Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurduktan sonra Yüksek Mahkemenin bu konudaki kararına uyması yasa buyruğudur.

Anayasa'nın 158., 2247 sayılı yasa'nın 1. maddelerinde Adli, İdari, Askeri Yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıkları kesin olarak çözmeye yetkili bir yüksek mahkeme biçiminde yer alan hüküm Uyuşmazlık Mahkemesi kararının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemektedir.

Gerçi görev konusu kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle, yargılamanın her evresinde gözönünde bulundurulur. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev kararını belirleyen karardan sonra görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olursa, Yargı mercileri (aksine bir hüküm konmamış ise) bu değişikliği elbet gözönünde tutacaktır. Ancak olayda, böyle bir durumun varlığından söz etmeye olanak yoktur.

2247 sayılı yasa'nın 19. maddesine göre görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuran mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen karara uyması yasal bir zorunluluktur. Başvuran mahkeme hangi neden ve amaca dayanırsa dayansın görevsizlik kararı vererek olumsuz görev uyuşmazlığı oluşturma imkânına sahip değildir.

Bu nedenle, Askeri Yargı yerinde verilen görevsizlik kararının yasa ve yönetime aykırılığı nedeniyle kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce 2247 sayılı yasa'nın 19.maddesi uyarınca 6.10.1980 günlü,1980/570 esas sayılı başvurusu üzerine,Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 22.12.1980 günlü,1980/646-629 sayılı kararı ile,1402 sayılı sıkıyönetim yasası'nın 13.maddesinde 2301 sayılı yasa ile yapılan son değişiklik de nazarı itibara alınarak davaya askeri yargı yerinde bakılması gerektiği şeklinde görevli yargı yeri belirtildiğine göre,bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına,ancak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yasa ve yönetime aykırı olarak verilen 27.8.1981 günlü,Esas 1980/570,Karar 1981/812 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,Başkan Servet Tüzün'ün karşı oyuyla ve oyçokluğuyla kesin olarak 9.5.1983 gününde karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

[Handwritten signature of Servet Tüzün]

Üye
İsmail Oğuz

[Handwritten signature of İsmail Oğuz]

Üye
Nevzat Doğan

[Handwritten signature of Nevzat Doğan]

Üye
Ali Suat Erkoç

[Handwritten signature of Ali Suat Erkoç]

Üye
Yaşar Çiftçioğlu

[Handwritten signature of Yaşar Çiftçioğlu]

Üye
Osman Kayacan

[Handwritten signature of Osman Kayacan]

Üye
Ergun Argon

[Handwritten signature of Ergun Argon]

D/E